

17.9.2018

Dnro:
1060/04/2018

Eduskunnan puolustusvaliokunta
PuV@eduskunta.fi

Asiantuntijakutsu puolustusvaliokuntaan

Hallituksen esitys laiksi puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta

Puolustusvaliokunta on pyytänyt Viestintävirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä HE 72/2018 vp.

Esityksellä täydennetään Puolustusvoimia koskevaa lainsäädäntöä siten, että Puolustusvoimilla on toimivaltuus puuttua lennokin tai miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun, jotta voidaan estää Puolustusvoimien kohteiden tiedustelutoiminta ja muu luvaton toiminta.

Viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Viestintävirasto lausuu asiassa erityisesti siltä osin, kuin esityksellä on liittymiä sähköisen viestinnän luottamuksellisuuden suojaan, radioviestinnän häiriöttömyyteen sekä käytettävien radiolaitteiden tekniseen laatuun ja ominaisuuksiin.

Lausunto

Viestintävirasto kannattaa ehdotettuja toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on vastata Suomen turvallisuusympäristön muutoksiin.

Viestinnän luottamuksellisuus

Hallituksen esityksessä Puolustusvoimille lisättäisiin oikeus käsitellä miehittämättömän ilma-aluksen ja lennokin käyttöön liittyvää radioviestintää, välitystietoja ja sijaintitietoja miehittämättömän ilma-aluksen tai lennokin käyttöön liittyvän laitteen tai järjestelmän osan yksilöimiseksi ja sijainnin määrittämiseksi. Säännös on tarpeen, jotta lennokit ja miehittämättömät ilma-alukset voidaan havaita ja paikantaa teknisesti.

Viestintävirasto pitää perusteltuna sitä, että viranomaiselle tarvittavista uusista toimivaltuuksista, joilla poiketaan sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa säädetyistä viestinnän luottamuksellisuuden suojasta, säädetään ao. viranomaista koskevassa erityislainsäädännössä.

Miehittämättömän ilma-aluksen ja lennokin kulkuun puuttuminen teknisin keinoin

Puolustusvoimille ehdotetaan hallituksen esityksessä oikeutta puuttua miehittämättömän ilma-aluksen ja lennokin kulkuun teknistä laitetta tai voima-

keinoa käyttäen. Puuttuminen voidaan toteuttaa Puolustusvoimien pysyvässä käytössä tai harjoituskäytössä olevilla alueilla, sekä lisäksi näiden alueiden ulkopuolella esityksessä määriteltyjen edellytysten täytyessä. Kynnys toimivaltuuksien käyttöön yleisillä paikoilla olisi esityksen mukaan korkeammalla kuin ensiksi tarkoitetuissa tilanteissa. Toimenpiteillä ei kuitenkaan saa aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa muulle radioviestinnälle tai yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille.

Viestintävirasto pitää hyvänä, että viranomaisten oikeudesta poiketa tietoliikenteen häirinnän kiellosta, säädetään erityislilla.

Hallituksen esityksessä on huomioitu se, että ilma-aluksen tai lennokin kulkuun puuttuminen teknisin keinoin voi vaikuttaa myös muuhun radioviestintään ja että tekniset toimenpiteet tulee toteuttaa vain siinä määrin ja siihen saakka kuin se on välttämättä tarpeen tehtävän suorittamiseksi. Lähellä radiohäirinnän käytön kynnys tulisi arvioida korkealle, mikäli häiriö voisi kohdistua turvallisuusradioviestintään tai radiosatelliittiliikenteen vastaanottoon (esimerkiksi GPS-vastaanotto) tai matkaviestintaajuuksiin. Radioviestinnälle aiheutetun haitan ja virkatehtävän tärkeyden suhteellisuusvertailuun vaikuttaa siten myös se, mille taajuusalueelle ja mihin radioviestintään häirintälaitteen käyttö kohdistuu.

Viestintävirasto korostaa teknisten toimenpiteiden käyttöä koskevan koulutuksen merkitystä, jotta voidaan ehkäistä toimista aiheutuvaa tarpeetonta häiriötä muille radiolaitteille tai viestintäverkon laitteille tai palveluille.

Radiolupamenettely

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että toimivaltuuksien käyttämiseen liittyy sellaista teknologiaa, joka voi edellyttää radiolupaa. Yksinomaan maanpuolustukseen liittyvässä toiminnassa radiolupaa ei tarvita sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 39 §:n 7 momentin mukaisesti. Näidenkin laitteiden käyttöön voidaan tarvita määräys Viestintävirastolta taajuuksien käyttöoikeuksiin, jos laitetta voidaan käyttää muilla kuin sotilaalliseen maanpuolustukseen osoitetuilla taajuuksilla.

Viestintävirasto selvittää radiolupamenettelyn yhteydessä laitteen radiotekniset ominaisuudet ja varmistaa teknisin lupaehdoin, ettei laitteen käyttö aiheuta tarpeetonta häiriötä muulle radioviestinnälle. Viestintävirasto myöntää radiolupia myös radiolaitteiden (mukaan lukien häirintälaitteiden) testauskäyttöön.

Viestintävirasto korostaa viranomaisten välisen yhteistyön merkitystä häirintälaitteiden käytön tilanteissa. Radiotaajuuksien häiriöttömyyttä koskevien Viestintäviraston valtakunnallisten valvontatehtävien hoitamiseksi on tärkeää, että Viestintävirasto saa tiedon tilanteista, joissa on kyse muuhun radioviestintään mahdollisesti vaikuttavasta häirintälaitteen käytöstä.

Johtajan sijainen,
Apulaisjohtaja

Kati Heikkinen

Erityisasiantuntija

Mari Österberg